

Analýza sociálnych vplyvov

PhDr. Martina Hamuláková
Mgr. Beáta Vitteková

odbor analýz, prognóz a
posudzovania vplyvov

Inštitút sociálnej politiky

Ministerstvo práce, sociálnych vecí
a rodiny Slovenskej republiky

Za oblasť posudzovania sociálnych vplyvov je gestorom MPSVR SR

- MPSVR SR je okrem toho gestorom aj **vplyvov na manželstvo, rodičovstvo a rodinu**
- v rámci konzultácií, predbežného pripomienkového konania alebo záverečného posúdenia zaujímá stanovisko k sociálnym vplyvom, ktoré zasiela Komisii (Stála pracovná komisia Legislatívnej rady vlády SR na posudzovanie vybraných vplyvov pri Ministerstve hospodárstva SR) v rámci ňou určenej lehoty
- **Prečo je posudzovanie sociálnych vplyvov tak dôležité:**
- Ide o kľúčový nástroj tzv. **lepšej regulácie** – cieľom je **zlepšenie rozhodovacieho procesu** pomocou včasného identifikovania vplyvov na obyvateľov ešte pred ich schválením a zavedením do praxe
- Identifikovanie potenciálnych negatívnych sociálnych vplyvov môže pomôcť zlepšiť rozhodovanie smerom **ku zmene/zmierneniu negatívnych vplyvov/kompenzačným opatreniam**, a tak prispieť k tomu, že predkladané **materiály nepovedú k zhoršeniu životnej úrovne obyvateľstva a osobitne chudobných a zraniteľných skupín**.
- Prispieva k **transparentnosti a verejnej kontrole**
- Sociálne vplyvy návrhov sa môžu dotýkať každého resp. **každodenného života obyvateľov, ich životnej úrovne** (hospodárenie domácností), (nielen pracovných) **príležitostí a prístupu k dôležitým právam, tovarom a službám**
Napr. Ak štát navrhne digitalizáciu určitej služby (napr. žiadosti o príspevok), musí posúdiť, či tým neodstihne seniora v obci bez internetu od pomoci. Alebo pri vzdelaní alebo trhu práce ak zákon zmení podmienky rekvalifikácií alebo prístupu k vysokoškolskému štúdiu, posudzovanie vplyvov sleduje, či sú tieto príležitosti otvorené pre všetkých, alebo len pre vybrané geografické či príjmové skupiny. Týka sa to aj fyzických bariér (bezbariérovosť budov pre ľudí so zdravotným postihnutím) a bariér v hlave (predchádzanie predsudkom pri prijímaní do zamestnania)
- Posudzovanie sociálnych vplyvov zabezpečuje, že sa na občanov pozerá ako na ľudí, ktorých kvalita života je konečným meradlom úspechu každej politiky.

PREDKLADATEĽ

- ak v doložke vybraných vplyvov **identifikoval** sociálne vplyvy (pozitívne alebo negatívne alebo súčasne pozitívne a negatívne) vypracuje analýzu sociálnych vplyvov, v ktorej tieto vplyvy **kvantifikuje a popíše**, t. j. **k vypracovanej Doložke vybraných vplyvov** (*Príloha č. 1* Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov) **vypracuje** aj **Analýzu sociálnych vplyvov** (*Príloha č. 4* Jednotnej metodiky na posudzovanie vybraných vplyvov)
- má zodpovednosť za vypracovanú doložku a analýzu

- **Predkladateľ** zasiela na posúdenie ako doložku vybraných vplyvov, tak aj jednotlivé analýzy vplyvov spolu aj s ostatnými časťami materiálu ako je predkladacia správa, vlastný materiál a dôvodová správa a tie musia **byť vždy zosúladené v tvrdení o sociálnych vplyvoch**

✘ nie vždy je to tak (ide o rozporné tvrdenia v jednotlivých častiach materiálu)

POSTUP PRI ZAPRACOVANÍ VPLYVOV

Pri vypracovaní doložky a analýzy sociálnych vplyvov postupujeme

podľa bodu II. OBSAHOVÉ POŽIADAVKY DOLOŽKY

a. Doložka vybraných vplyvov /vzor v prílohe č. 1/ a

b. Analýza vplyvov /vzor analýzy sociálnych vplyvov v prílohe č. 4/

a podľa bodu III. ZÁSADY A ODPORÚČANIA JM metodiky

× ak v doložke vybraných vplyvov nie sú identifikované žiadne sociálne vplyvy, tak sa analýza nepredkladá, ani prázdny formulár analýzy

Formulár analýzy sociálnych vplyvov tvorí príloha č. 4 JM na posudzovanie vybraných vplyvov

Bod 4.1 Hospodárenie domácností

4.1.1 Pozitívne vplyvy

4.1.2 Negatívne vplyvy

Bod 4.2 Prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám u obyvateľov a vplyv na sociálnu inklúziu zraniteľných skupín

Bod 4.3 Rovnosť príležitostí, rovnosť žien a mužov

- špecifická oblasť, politicky citlivá

Bod 4.4 Zamestnanosť a trh práce

- špecifická oblasť, makro-vplyvy

Analýza sociálnych vplyvov	
Vplyvy na hospodárenie domácností, prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám, sociálnu inklúziu, rovnosť príležitostí a rovnosť žien a mužov a vplyvy na zamestnanosť (Ak v niektorej z hodnotených oblastí sociálnych vplyvov (bodov 4.1 až 4.4) nebol identifikovaný vplyv, uveďte v príslušnom nadku analýzy poznámku „Bez vplyvu.“)	
4.1 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyv na hospodárenie domácností a špecifikujte ovplyvnené skupiny domácností, ktoré budú pozitívne/negatívne ovplyvnené.	
<i>Vedie návrh k zvýšeniu alebo zníženiu príjmov alebo výdavkov domácností?</i> <i>Ktoré skupiny domácností/obyvateľstva sú takto ovplyvnené a akým spôsobom?</i> <i>Sú medzi potenciálne ovplyvnenými skupinami skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia?</i> (V prípade vyššieho počtu hodnotených opatrení doplňte podľa potreby do tabuľky pred bod 4.2 ďalšie sekcie - 4.1.1 Pozitívny vplyv/4.1.2 Negatívny vplyv).	
4.1.1 Pozitívny vplyv	
a)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zvýšenie príjmov alebo zníženie výdavkov:
b)	Návrh bude mať pozitívny vplyv na hospodárenie domácností, resp. na ich príjmy. Zvýšenie sumy rodičovského príspevku bude mať pozitívny vplyv na domácnosti, ktoré poberajú túto dávku.
c)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny: Rodiny s deťmi do 3 rokov resp. najdlhšie do 6 rokov veku dieťaťa v prípade dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu dieťaťa alebo z dôvodu neprijatia dieťaťa do spádovej materskej školy.
d)	Kvantifikujte rast príjmov alebo pokles výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.
e)	- priemerný rast príjmov/ pokles výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie: - veľkosť skupiny (počet obyvateľov): Ovplyvnená skupina č. 3
f)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:
4.1.1.1 Z toho pozitívny vplyv na skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia (V prípade významných vplyvov na príjmy alebo výdavky domácností v riziku chudoby, identifikujte a kvantifikujte pozitívny vplyv na chudobu obyvateľstva (napr. znížovanie miery rizika chudoby, priemerný rast príjmov/ pokles výdavkov v skupine))	
g)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zvýšenie príjmov alebo zníženie výdavkov:
h)	Podľa odhadu cca 716 z týchto poberateľov je zároveň príjemcom pomoci v hmotnej núdzi. Vplyv na poberateľov pomoci v hmotnej núdzi bude neutrálny, nakoľko rodičovský príspevok sa považuje za príjem na účely určenia výšky pomoci v hmotnej núdzi a táto sa o nárast rodičovského príspevku znižuje.
i)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny:
j)	Ovplyvnená skupina č. 3
k)	Kvantifikujte rast príjmov alebo pokles výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.
l)	- priemerný rast príjmov/ pokles výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie: - veľkosť skupiny (počet obyvateľov): Ovplyvnená skupina č. 3
m)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:
4.1.2 Negatívny vplyv	
a)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením,

	či ide o zníženie príjmov alebo zvýšenie výdavkov:
c)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny:
	Ovplyvnená skupina č. 3
d)	Kvantifikujte pokles príjmov alebo rast výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.
e)	- priemerný pokles príjmov/ rast výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie: - veľkosť skupiny (počet obyvateľov): Ovplyvnená skupina č. 3
f)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:
4.1.2.1 Z toho negatívny vplyv na skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia (V prípade významných vplyvov na príjmy alebo výdavky domácností v riziku chudoby, identifikujte a kvantifikujte negatívny vplyv na chudobu obyvateľstva (napr. zvyšovanie miery rizika chudoby, priemerný pokles príjmov/ rast výdavkov v skupine))	
g)	Popíšte opatrenie a jeho vplyv na hospodárenie domácností s uvedením, či ide o zníženie príjmov alebo zvýšenie výdavkov:
h)	Špecifikujte ovplyvnené skupiny:
i)	Ovplyvnená skupina č. 3
j)	Kvantifikujte pokles príjmov alebo rast výdavkov za jednotlivé ovplyvnené skupiny domácností / skupiny jednotlivcov a počet obyvateľstva/domácností ovplyvnených predkladaným návrhom.
k)	- priemerný pokles príjmov/ rast výdavkov v skupine v eurách a/alebo v % / obdobie: - veľkosť skupiny (počet obyvateľov): Ovplyvnená skupina č. 3
l)	Dôvod chýbajúcej kvantifikácie:

- **4.1 – Časté chyby predkladateľov v danom bode**
- Nepopíšu riadne opatrenie
- Uvádzajú viac opatrení v príslušnej kolónke
- Neuvedú, „marginalizujú“ vplyvy
  - za marginálne vplyvy možno považovať len „niekoľko-eurové“ záležitosti, jednorazového charakteru, s užšou skupinou zasiahnutých domácností, treba však popísať v doložke v bode 10!
- Pri významnejších vplyvoch nekvantifikujú vplyvy na priemerné príjmy/výdavky domácností, zvlášť ohrozených skupín obyvateľov (vyžaduje si prácu s údajmi štatistických zisťovaní ako sú napr. rodinné účty, EU SILC – zisťovanie zamerané na sledovanie príjmovej a životnej úrovne obyvateľov SR)
- Neuvedú žiadnu kvantifikáciu z dôvodu chýbajúcich údajov, ani modelový príklad

- **4.2 Prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám obyvateľov a na sociálnu inklúziu**
- Nefinančné vplyvy, ktoré zlepšujú (uľahčujú) / zhoršujú (sťažujú) prístup obyvateľov k dôležitým tovarom, službám alebo k právam,
- Je potrebné popísať opatrenie a zmenu v prístupnosti oproti súčasnému právnemu stavu a kvantifikovať veľkosť ovplyvnených skupín
- Predkladateľ popisuje vplyv s ohľadom na dostupnosť finančnú, geografickú, kvalitu
- Podobne ako v časti 4.1 zvlášť vyčlenená sekcia vplyvov na zraniteľné skupiny obyvateľstva
- Pomôcky (vodítka) –priamo vo formulári
  - Príklady na prístup k: sociálnej ochrane, zamestnaniu, vzdelávaniu, bývaníu, doprave, informáciám, ...
  - Príklady zraniteľných skupín: domácnosti s nízkym príjmom, nezamestnaní, domácnosti s 3 a viac deťmi, ZTP, ...
- Cieľom je zabezpečiť rovnaký prístup pre všetkých

Návrh nariadenia vlády Slovenskej republiky, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 296/2010 Z. z. o odbornej spôsobilosti na výkon zdravotníckeho povolania, spôsobe ďalšieho vzdelávania zdravotníckych pracovníkov, sústave špecializačných odborov a sústave certifikovaných pracovných činností v znení neskorších predpisov (LP/2025/536)

<p>4.2 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyvy na prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám u jednotlivých ovplyvnených skupín obyvateľstva a vplyv na sociálnu inklúziu.</p> <p><i>Má návrh vplyv na prístup k zdrojom, právam, tovarom a službám?</i> <i>Popíšte hodnotené opatrenie, špecifikujte ovplyvnené skupiny obyvateľstva a charakter zmeny v prístupnosti s ohľadom na dostupnosť finančnú, geografickú, kvalitu, organizovanie a pod. Uveďte veľkosť jednotlivých ovplyvnených skupín.</i></p>	
<p><i>Rozumie sa najmä na prístup k:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - sociálnej ochrane, sociálno-právnej ochrane, sociálnym službám (vrátane služieb starostlivosti o deti, starších ľudí a ľudí so zdravotným postihnutím), - kvalitej práci, ochrane zdravia, dôstojnosti a bezpečnosti pri práci pre zamestnancov a existujúcim zamestnaneckým právam, - pomoci pri úhrade výdavkov súvisiacich so zdravotným postihnutím, - zamestnaniu, na trh práce (napr. uloženie zosiladenia rodinných a pracovných povinností, služby zamestnanosti), školeniam, odbornému vzdelávaniu a príprave na trh práce, - zdravotnej starostlivosti vrátane cenovo dostupných pomôcok pre občanov so zdravotným postihnutím, - formálnemu i neformálnemu vzdelávaniu a celoživotnému vzdelávaniu, - bývaniu a súvisiacim základným komunálnym službám, - doprave, - ďalším službám najmä službám všeobecného záujmu a tovarom, - spravodlivosti, právnej ochrane, právnyim službám, - informáciám, - k iným právam (napr. politickým). 	<p>Návrh má prevažne pozitívne vplyvy na prístup k zdravotnej starostlivosti, doprave, kvalite práce a bezpečnosti pri práci; súčasne prináša čiastočne negatívne vplyvy v oblasti finančnej dostupnosti vstupu do povolania (úhrada vzdelávania).</p> <p>Opis opatrenia: Zavedenie novej regulovanej profesie <i>asistent prepravy</i> a požiadavky na odbornú spôsobilosť pri zabezpečovaní prepravy pacientov.</p> <p>Ovplyvnené skupiny a približná veľkosť:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zamestnanci zabezpečujúci prepravu pacientov (aktuálne bez formálneho vzdelania alebo s pribuznou prácou) – rádovo stovky osôb. • Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti a dopravnej zdravotnej služby – celoslovenské pokrytie. • Pacienti odkázaní na prepravu (najmä seniory, osoby so zdravotným postihnutím, pacienti s obmedzenou mobilitou, akútne a plánované prevozy) – rádovo desaťtisíce preprav ročne. • Domácnosti zamestnancov vstupujúcich do profesie – podskupina z vyššie uvedených. <p>Charakter zmeny v prístupnosti (finančná, geografická, kvalitatívna, organizačná):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zdravotná starostlivosť a doprava: <ul style="list-style-type: none"> ○ Kvalita/bezpečnosť: Pozitívny vplyv z dôvodu štandardizácie kompetencií a odbornej prípravy; očakáva sa bezpečnejšia manipulácia s pacientom a vyššia kvalita sprievodu pri preprave. ○ Organizácia: Pozitívny vplyv vďaka jasnému vymedzeniu činností a zodpovednosti, čo podporí efektívnejšie plánovanie a koordináciu preprav. ○ Geografická dostupnosť: Neutrálna až mierne pozitívna – regulácia profesie sama o sebe nemeni sieť poskytovateľov, môže však prispieť k stabilizácii personálu aj mimo veľkých miest. ○ Finančná dostupnosť pre pacientov/domácnosti: Neutrálny vplyv – návrh neupravuje úhrady pacientov; prípadné sekundárne nákladové efekty závisia od zmluvných vzťahov poskytovateľov a nie sú predmetom tejto novelizácie. • Kvalitná práca, ochrana zdravia, dôstojnosti a bezpečnosti pri práci; zamestnanecké práva: <ul style="list-style-type: none"> ○ Pozitívny vplyv – formálne vzdelanie a kvalifikácia zvyšujú bezpečnosť práce a profesionalizáciu; mzdová istota prostredníctvom zákonnej minimálnej mzdovej náročnosti pre danú profesiu (garancia minimálnej mzdy podľa osobitného predpisu) zlepšuje pracovné podmienky a stabilitu príjmu. • Zamestnanie a trh práce; školenia a odborné vzdelávanie: <ul style="list-style-type: none"> ○ Pozitívny vplyv – vznik transparentnej kariérnej dráhy a uznateľnej kvalifikácie zvyšuje uplatniteľnosť; ○ Negatívny/neutralizovateľný vplyv – krátkodobá finančná bariéra vstupu (školné hradí účastník alebo zamestnávateľ); potreba rekvifikácie pre osoby bez formálneho vzdelania. • Sociálna inklúzia (osoby so zdravotným postihnutím, seniory, pacienti s obmedzenou mobilitou): <ul style="list-style-type: none"> ○ Pozitívny vplyv – kvalitnejšia, bezpečnejšia a dôstojnejšia preprava znižuje prekážky pri využívaní zdravotnej starostlivosti a súvisiacich služieb; prispieva k zníženiu rizika sociálneho vylúčenia. • Prístup k formálnemu a neformálnemu vzdelávaniu a celoživotnému vzdelávaniu:

<p>a)</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ Pozitívny vplyv – vytvorenie akreditovaného vzdelávacieho programu; ○ Finančná dostupnosť – negatívny prvok (úhrada školného mimo verejných zdrojov), rozsah dopadu závisí od politiky zamestnávateľov (sponzorovanie/úväzkové schémy). <p>• Ďalšie oblasti (sociálna ochrana, bývanie a komunálne služby, spravodlivosť, právne služby, informácie, politické práva):</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Bez priameho vplyvu návrhu; potenciálne sekundárne pozitívne vyplývajúce z vyššej stability príjmu dotknutých zamestnancov sú nepriame a nevyčísliteľné v tejto fáze. <p>Kvantifikácia (stručne):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zamestnanci prepravy pacientov: rádovo stovky osôb (presný rozsah bude závisieť od potrieb poskytovateľov a postupného zavádzania profesie) • Pacienti využívajúci prepravu: celonárodné rádovo desaťtisíce výkonov ročne (počet preprav; počet osôb je nižší vzhľadom na opakované prevozy). • Finančná bariéra vzdelávania: školné hradí účastník alebo zamestnávateľ; presná priemerná výška nie je v tejto fáze dostupná. • Príjmová stabilita zamestnancov: pozitívny kvalitatívny vplyv vďaka zákonnej garancii minimálnej mzdy pre danú profesiu; kvantifikácia percentuálneho nárastu nie je bez údajov o východiskových mzdách možná. <p><i>(Pozn.: Presné numerické údaje budú doplnené po zbere dát od poskytovateľov a vzdelávacích inštitúcií; uvedené veľkostné odhady majú orientačný charakter.)</i></p>
<p>b)</p>	<p>Má návrh významný vplyv na niektorú zo zraniteľných skupín obyvateľstva alebo skupín v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia?</p> <p>Špecifikujte ovplyvnené skupiny v riziku chudoby a sociálneho vylúčenia a popíšte vplyv na ne. Je tento vplyv väčší ako vplyv na iné skupiny či subjekty? Uveďte veľkosť jednotlivých ovplyvnených skupín.</p>
<p>c)</p>	<p>Zraniteľné skupiny alebo skupiny v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia sú napr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - domácnosti s nízkym príjmom (napr. žijúce iba zo sociálnych príjmov, alebo s príjmom pod hranicou rizika chudoby, alebo s príjmom pod životným minimom, alebo patriace medzi 25% domácností s najnižším príjmom), - nezamestnaní, najmä dlhodobí nezamestnaní, mladí nezamestnaní a nezamestnaní nad 50 rokov, - deti (0 – 17), - mladí ľudia (18 – 25 rokov), - starší ľudia, napr. ľudia vo veku nad 65 rokov alebo dôchodcovia, - ľudia so zdravotným postihnutím, - marginalizované rómske komunity - domácnosti s 3 a viac deťmi, - jednorodičovské domácnosti s deťmi (neplné rodiny, ktoré tvoria najmä osamelé matky s deťmi), - prisťahovalci tretích krajín, azylanti, žiadatelia o azyl, - iné zraniteľné skupiny, ako sú napr. bezdomovci, ľudia opúšťajúci detské domovy alebo iné inštitucionálne zariadenia <p>Nie</p>

- **4.2 – Časté chyby predkladateľov**
- Namiesto opisu jednotlivých opatrení s kvalitným popisom charakteru zmeny oproti súčasnému platnému stavu, najmä v prípade nelegislatívnych materiálov, predkladatelia uvádzajú (všeobecné) ciele materiálu, nekonkrétne vplyvy
- Najčastejšie dochádza k neidentifikácii vplyvov
- Dochádza k prekrývaniu vplyvov – duplicitná identifikácia a zhodnotenie vplyvov vo viacerých analýzach vplyvov nie je chyba, avšak neidentifikácia a nezhodnotenie vplyvov v žiadnej analýze vplyvov chyba je!

• 4.3 Rovnosť príležitostí, rovnosť žien a mužov 1/2

- 4.3.1 – Dodržiava návrh povinnosť rovnakého zaobchádzania so skupinami alebo jednotlivcami na základe pohlavia, rasy, etnicity, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie alebo iného statusu?
  - **Diskriminácia** je konanie, ktorým sa s osobou zaobchádza menej priaznivo než s inými osobami v porovnateľnej situácii. Nastáva vtedy, ak takéto nerovnaké zaobchádzanie nemá objektívne a rozumné legitímne odôvodnenie. *Príklad: paušálne určenie hornej vekovej hranice pre preplácanie liekov*
  - Mohol by návrh viesť k nepriamej diskriminácii niektorých skupín obyvateľstva? Ak áno, ktoré skupiny sú takto ovplyvnené a akým spôsobom? **Nepriama diskriminácia** môže byť navonok neutrálny predpis, ktorý znevýhodňuje osobu v porovnaní s inou osobou, pričom takéto znevýhodnenie nie je objektívne odôvodnené ako oprávnené. *Príklad: na prvý pohľad neutrálne (rovnaké) podmienky v rámci bezplatnej dopravy (trvalý pobyt a bezdlžnosť) žiakov v MHD – by nepriamo znevýhodňovali skupinu detí - žiakov zo sociálne slabších rodín, alebo všeobecne stanovený zákaz pokrývok hlavy by znevýhodňoval moslimské ženy nosiace hidžáb, židovských mužov nosiacich jarmulku, ľudí po chemoterapii alebo s kožnými ochoreniami.*

Diskrimináciou nie je prijatie dočasných vyrovnávacích opatrení, ktoré sú napríklad zamerané na odstránenie sociálneho alebo ekonomického znevýhodnenia, ktorými sú nadmerne postihnutí príslušníci znevýhodnených skupín alebo smerujúce k vytváraniu rovnosti v prístupe k zamestnaniu, vzdelávaniu, zdravotnej starostlivosti alebo k bývaniu u znevýhodnených skupín.

Príklad s pozitívnym vplyvom v oblasti rovnosti príležitostí: Zákomom o niektorých opatreniach súvisiacich s riadením kótovanej spoločnosti sa zaviedla zásada, že Kótované spoločnosti by mali pre menej zastúpené pohlavie - v praxi sú to v súčasnosti ženy - dosiahnuť vyváženejšie zastúpenie medzi členmi predstavenstiev a dozorných rád (v podmienkach Slovenskej republiky). Verejný charakter kótovaných spoločností predstavuje relevantný dôvod k tomu, aby tieto spoločnosti boli vo verejnom záujme regulované v komparácii so súkromnými spoločnosťami vo väčšom rozsahu.

- **4.3 Rovnosť príležitostí, rovnosť žien a mužov 2/2**
- 4.3.2 - Rovnosť žien a mužov – špecifická oblasť rovnosti príležitostí
- **Popísať riziká návrhu na zväčšovanie nerovností medzi Ž a M, pozitívne vplyvy na rovnosť medzi Ž a M, odlišnosť vplyvu návrhu na Ž a M** (do úvahy sa berú odlišnosti v živote medzi Ž a M)
  - *príklad: predĺženie doby RD môže mať pozitívny vplyv na rodinu ale na druhej strane môže viesť aj k negatívnym efektom, keďže poberateľkami rodičovského príspevku sú väčšinou ženy, vplyv je väčší u žien (strata pracovných zručností žien, ťažšie nachádzanie si zamestnania, resp. strata zamestnania, čo môže prispieť k pretrvávaniu nižšieho platového ohodnotenia žien oproti mužom, predsudkom pri prijímaní žien do zamestnania)*
  - *opatrenia: zameranie sa na spoluúčasť mužov na starostlivosti o deti (rozširovanie možností čerpania materskej a rodičovskej dovolenky aj pre mužov), zabezpečenie dostupnosti zariadení starostlivosti o deti (Otcovská dovolenka - otec má pri narodení dieťaťa na účely starostlivosti o dieťaťa nárok na 14 po sebe idúcich kalendárnych dní najneskôr do uplynutia šiestich týždňov od narodenia dieťaťa. Otec môže taktiež naďalej čerpať aj dávku materské na dieťa, ktorého vek je najmenej šesť týždňov a najviac tri roky.)*
- **Má návrh významné vplyvy na niektorú zo zraniteľných skupín obyvateľstva?**
  - Opäť pomôcka priamo vo formulári – zraniteľné skupiny sú najmä: ženy ohrozené viacnásobnou diskrimináciou, tehotné matky, seniorky, ženy patriace do marginalizovaných skupín obyvateľstva, migrantky, ženy a dievčatá so zdravotným postihnutím, obeť násilia
- **V ktorých oblastiach podpory rovnosti žien a mužov návrh odstraňuje prekážky a/alebo podporuje rovnosť žien a mužov?**
  - Pomôcka – oblasti podpory rovnosti Ž a M: napr. podpora slobodného výberu povolania, vyrovnávanie ekonomickej nezávislosti, zosúladenie pracovného, súkromného a rodinného života.

Príklad k bodu 4.3 Zákon o rovnakom odmeňovaní mužov a žien

- **Cieľom** bolo zaviesť minimálne požiadavky na posudzovanie transparentnosti odmeňovania v súvislosti s uplatňovaním práva rovnakej odmeny pre mužov a ženy za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty prostredníctvom transpozície európskej smernice (EÚ) 2023/970.
- Zákon nielen dodržiava, ale aj aktívne podporuje povinnosť rovnakého zaobchádzania, špecificky v oblasti rovnosti v odmeňovaní. Obsahuje výslovné zákazy priamej aj nepriamej diskriminácie z dôvodu pohlavia v odmeňovaní.
- Návrh zákona priamo ovplyvňuje rovnosť žien a mužov v oblasti odmeňovania prostredníctvom zavedenia transparentných mechanizmov a objektívnych kritérií hodnotenia práce.
- Návrh podporuje rovnosť žien a mužov v oblasti podpory vyrovnávania ekonomickej nezávislosti, zosúladenia pracovného a rodinného života.
- Viac o tomto zákone:

<https://www.nrsr.sk/web/Page.aspx?sid=zakony/cpt&CisObdobia=9&ID=1142>

Príklad: Vládny návrh zákona o rovnakom odmeňovaní mužov a žien za rovnakú prácu alebo za prácu rovnakej hodnoty a o zmene a doplnení niektorých zákonov LP/2025/475

4.3 Identifikujte a popíšte vplyv na rovnosť príležitostí.	
Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyv na rovnosť žien a mužov.	
a)	4.3.1 Dodržuje návrh povinnosť rovnakého zaobchádzania so skupinami alebo jednotlivcami na základe pohlavia, rasy, etnicity, náboženstva alebo viery, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie alebo iného statusu? Mohol by viesť k nepriamej diskriminácii niektorých skupín obyvateľstva? Ak áno, ktoré skupiny sú takto ovplyvnené a akým spôsobom?
b)	Zákon nielen dodržiava, ale aj aktívne podporuje povinnosť rovnakého zaobchádzania, špecificky v oblasti rovnosti v odmeňovaní. Obsahuje výslovné zákazy priamej aj nepriamej diskriminácie z dôvodu pohlavia v odmeňovaní. Osobitne chráni pred prierezovou diskrimináciou, ktorá kombinuje diskrimináciu na základe pohlavia s ďalšími dôvodmi ako je rasa, etnický pôvod, náboženstvo, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálna orientácia. Ustanovenia o objektívnych a neutrálnych kritériách odmeňovania ktoré sa nezakladajú na diskriminácii zabezpečujú formálnu aj materiálnu rovnosť v prístupe k spravodlivému odmeňovaniu. Zákon nevedie k nepriamej diskriminácii žiadnych skupín obyvateľstva, naopak vytvára systémové nástroje na jej predchádzanie a elimináciu.
c)	4.3.2 Môže návrh viesť k zväčšovaniu nerovnosti medzi ženami a mužmi? Podporuje návrh rovnosť príležitostí? Má návrh odlišný vplyv na ženy a mužov? Popíšte vplyvy.
d)	Popíšte riziká návrhu, ktoré môžu viesť k zväčšovaniu nerovnosti.
e)	Popíšte pozitívne vplyvy návrhu na dosahovanie rovnosti žien a mužov, rovnosti príležitostí žien a mužov, prípadne vplyvy na ženy a mužov, ak sú odlišné.
f)	Má návrh významné vplyvy na niektorú zo zraniteľných skupín obyvateľstva? Ak áno, aké? Akým spôsobom? Zraniteľnou skupinou obyvateľstva sa rozumie najmä ženy ohrozené viacnásobnou diskrimináciou, tehotné matky, seniorky, ženy patriace do marginalizovaných skupín obyvateľstva, migrantky, ženy a dievčatá so zdravotným postihnutím, obeť násilia a pod.
g)	Pri identifikovaní vplyvov na rovnosť žien a mužov treba vziať do úvahy existujúce rozdiely medzi ženami a mužmi, ktoré sú relevantné k danej politike. Podpora rovnosti žien a mužov nespočíva len v odstraňovaní obmedzení a bariér pre plnohodnotnú účasť na ekonomickom, politickom a sociálnom živote spoločnosti ako aj rodinnom živote, ale taktiež v podpore rovnosti medzi nimi. V ktorých oblastiach podpora rovnosti žien a mužov návrh odstraňuje prekážky a alebo

podporuje rovnosť žien a mužov? Medzi oblasti podpory rovnosti žien a mužov okrem iného patria: - podpora slobodného výberu povolania a ekonomickej činnosti - podpora vyrovnávania ekonomickej nezávislosti, - zosúladenie pracovného, súkromného a rodinného života, - podpora rovnosti príležitostí pri participácii na rozhodovaní, - boj proti domácejmu násillu, násillu na ženách a obchodovaniu s ľuďmi, - podpora vnímania osobnej starostlivosti o dieťa za rovnocennú s ekonomickou činnosťou a podpora neviditeľnej práce v domácnosti ako takej, - rešpektovanie osobných preferencií pri výbere povolania a zosúladenia pracovného a rodinného života.	Žien a mužov v oblasti podpory vyrovnávania ekonomickej nezávislosti, zosúladenia pracovného a rodinného života.
---	--

- **4.3 Rovnosť príležitostí, rovnosť žien a mužov – závery**
- Analýza vplyvu na rovnosť príležitostí je predovšetkým potrebná, aby sa predkladateľ vyhol aj možným nezamýšľaným negatívnym dosahom (znevýhodneniam/neodôvodneným zvýhodneniam, priamej alebo nepriamej diskriminácii) na relevantné skupiny obyvateľov z pohľadu rovnosti príležitostí.
- Prípadné negatívne vplyvy by mali byť kompenzované opatreniami s pozitívnymi vplyvmi, resp. je potrebné hľadať alternatívu bez negatívnych vplyvov. Pozitívna diskriminácia - opatrenia potrebné pre jedincov vyžadujúcich zvýšenú ochranu alebo podporu, ktoré by mali viesť k zníženiu neodôvodnenej diskriminácie a naplneniu rovnosti
- Vo všeobecnosti, každá časť analýzy by mala byť využívaná predkladateľmi ešte pred a počas prípravy predkladaných materiálov, vo fáze, kedy sa len uvažuje o jednotlivých opatreniach a alternatívnych riešeniach, k takémuto prístupu sú formulované otázky
- Častá chyba – predkladatelia uvádzajú odpovede na otázky, aj keď nie je žiadny vplyv, v analýzach sa majú hodnotiť len opatrenia s pozitívnymi alebo negatívnymi vplyvmi v súlade s identifikáciou vplyvov v doložke vybraných vplyvov

- **Bod 4.4 zamestnanosť a trh práce**
- Špecifická oblasť, zo všetkých makroekonomických indikátorov zaujíma ministerstvo práce tradične najviac zamestnanosť, resp. miera nezamestnanosti
- Hneď prvý bod najčastejšie vplyvy v tejto časti:
  - Vznik nových pracovných miest, ich kvantifikácia
  - O aké typy zamestnania/pracovných úväzkov pôjde, v akých odvetviach ekonomiky
- **Častá chyba** – predkladateľ uvedie počty predpokladaných vzniknutých pracovných miest, aj typy zamestnaní, ale neuvedie v časti 4.1 vplyvy na hospodárenie domácností, a to v tom prípade, ak ide o novovzniknuté miesta prioritne určené pre UoZ
- Odporúčanie predkladateľom: uviesť v tomto bode časti 4.4 tabuľku s počtom pracovných miest, typom zamestnania a predpokladanou priemernou mzdou podľa typov zamestnania

4.4 Identifikujte, popíšte a kvantifikujte vplyvy na zamestnanosť a na trh práce.

V prípade kladnej odpovede pripojte **odôvodnenie** v súlade s Metodickým postupom pre analýzu sociálnych vplyvov.

a)	Uľahčuje návrh vznik nových pracovných miest? Ak áno, ako? Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu.	
b)	Identifikujte, v ktorých sektoroch a odvetviach ekonomiky, v ktorých regiónoch, pre aké skupiny zamestnancov, o aké typy zamestnania /pracovných úväzkov pôjde a pod.	Vznik nových pracovných miest v rámci podpory mäkkého turizmu, organizovanie sprievodov a odborných exkurzií na rôzne témy. Tieto aktivity prilákajú nových a náročnejších turistov.
c)	Vedie návrh k zániku pracovných miest? Ak áno, ako a akých? Ak je to možné, doplňte kvantifikáciu	
d)	Identifikujte, v ktorých sektoroch a odvetviach ekonomiky, v ktorých regiónoch, o aké typy zamestnania /pracovných úväzkov pôjde a pod. Identifikujte možné dôsledky, skupiny zamestnancov, ktoré budú viac ovplyvnené a rozsah vplyvu.	Návrh nevedie k priamemu zániku pracovných miest.
e)	Ovplyvňuje návrh dopyt po práci? Ak áno, ako?	
f)	Dopyt po práci závisí na jednej strane na produkcii tovarov a služieb v ekonomike a na druhej strane na cene práce.	Zodpovedané v bode 4.4.b
g)	Má návrh dosah na fungovanie trhu práce? Ak áno, aký?	
h)	Týka sa makroekonomických dosahov ako je napr. participácia na trhu práce, dlhodobá nezamestnanosť, regionálne rozdiely v mierach zamestnanosti. Ponuka práce môže byť ovplyvnená rôznymi premennými napr. úrovňou miezd, inštitucionálnym nastavením (napr. zosúladienie pracovného a súkromného života alebo uľahčovanie rôznych foriem mobility).	Dopyt po ľudských zdrojoch v oblasti cestovného ruchu môže znížiť mieru nezamestnanosti v regióne zamestnaním miestnych obyvateľov.
i)	Má návrh špecifické negatívne dôsledky pre isté skupiny profesií, skupín zamestnancov či živnostníkov? Ak áno, aké a pre ktoré skupiny?	
j)	Návrh môže ohrozovať napr. pracovníkov istých profesií favorizovaním špecifických aktivít či technológií.	Čiastočne drevospracujúci priemysel, ťažba nerastných surovín, developerské stavebné činnosti zamerané na budovanie rozsiahlych objektov a areálov.
k)	Ovplyvňuje návrh špecifické vekové skupiny zamestnancov? Ak áno, aké? Akým spôsobom?	
l)	Identifikujte, či návrh môže ovplyvniť rozhodnutia zamestnancov alebo zamestnávateľov a môže byť zdrojom neskoršieho vstupu na trh práce alebo predčasného odchodu z trhu práce jednotlivcov.	Návrh zonácie neovplyvňuje špecifické vekové skupiny.

- **Na čo si dávať pozor – zásadné pripomienky
MPSVR SR**

1. Finančné vplyvy (4.1) – zle zhodnotené
2. Negatívne vplyvy (všetky časti) – neidentifikované, nezhodnotené
3. Dôraz na zraniteľné skupiny domácností v riziku chudoby alebo sociálneho vylúčenia (všetky časti)

Ak ide o všeobecný materiál (napr. stratégie, koncepcie), kde je ťažko definovať jednotlivé vplyvy je výhodné ba až žiadúce uviesť do bodu 10 Poznámky, že „Jednotlivé vplyvy budú konkretizované a zhodnotené až v nadväzujúcich materiáloch“ alebo že „Konkrétne zámery a ciele budú podrobnejšie formulované až v nadväzujúcich legislatívnych a nelegislatívnych materiáloch“(napr. v novele príslušného zákona),

A naopak, ak ide o koncepciu, ktorá vychádza priamo z hodnotenia strategického dokumentu, na ktorý už priamo nadväzujú zákony, ktoré je nutné novelizovať, alebo ak ide už o konkrétnu predstavu opatrení, o opatrenia priamo vykonateľné, ktoré už nebudú špecifikované v žiadnom nadväzujúcom materiáli, vtedy už jednotlivé vplyvy riadne identifikujeme,

Analýza sociálnych vplyvov

Aby boli návrhy (nových) opatrení so sociálnym vplyvom, ktoré sú predmetom predkladaného materiálu, hodnotené jednotlivo, pri každom hodnotenom návrhu opatrenia bol zrejмый jeho konkrétny opis, vplyv (pri porovnaní navrhovaného opatrenia so súčasným stavom), špecifikácia dotknutých skupín a kvalitatívne a pokiaľ možno aj kvantitatívne zhodnotenie sociálneho vplyvu hodnoteného návrhu opatrenia,

Dávať pozor, čo sa píše vo vlastnom materiáli napríklad ohľadom počtu novovzniknutých miest a celkovej ceny práce a správne to premietnuť do analýzy sociálnych vplyvov, či už do bodu 4.1 alebo/ a hlavne do bodu 4.4. (V bode 4.1 je potrebná kvantifikácia v prípadoch ak, ide napr. o novovzniknuté pracovné miesta v menej rozvinutom regióne a sú zamerané najmä pre UoZ),

V analýze sociálnych vplyvov je potrebné vychádzať z porovnania nového stavu predpokladaného po prijatí predmetného materiálu (jeho predpokladanej budúcej aplikácie) so súčasným stavom, resp. stavom, ak by predkladaný materiál nebol prijatý.

T. j. jednotlivé analýzy sa prelínajú a vytvárajú komplexnú štruktúru predloženého materiálu.

Preferujeme modelové príklady.

Ďakujeme za pozornosť.